

TRYGD

TRYGDARLÍNA NÓG MIKIÐ – UM HON VERÐUR NÝTT

Eingin av teimum trimum á takinum var í trygdarlínu, tann dagin Suni úr Hørg datt av takinum í Nomatek og niður á betonggólvið og breyt seg sundur

Danjal av Rana

Hvussu langt strekkir ábyrgdin hjá arbeiðsgevaranum seg, tá tað ræður um trygdina hjá sínum arbeiðsfólki? Tað tykist vera kjarnan í rættarmálinum, har Búsetur er ákært fyri at hava brotið sínar skyldur á trygdarøkinum í samband við eitt arbeiðsóhapp í mars 2014.

Búsetur vil ikki taka við bótini á 20.000 krónur, sum teir finga í samband við óhappið, tá Suni úr Hørg datt av takinum á Nomatek og niður á betonggólvið og breyt seg sundur.

Veðrið var gott henda morgunin og arbeiðsmenninir vóru vorðnir samdir um at mæta ein tíma fyrr, fyri at gera sær dælt av góða veðrinum. Suni úr Hørg og tveir aðrir mans fóru upp á takið á bygninginum hjá Nomatek í Smiðjugerði at leggja dúk oman yvir pláturarnar.

Bygningurin hjá Nomatek hevði fingið nakað av skaða í einum stormi og seinasta mánaðin ella so høvdu menn frá Búsetur umvælt skaðarnar. Kvøldið fyri vóru teir lidnir at leggja plátur á og fegnaðust allir um, at tað ringasta arbeiðið nú var liðugt, og at nú varð lokað aftur allastaðni, at einki hol var í takinum.

Skuldu bara festa dúkin

Eftir var nú at leggja dúk og plátur á og at seta nýggjar ljóskuplar í. Suni úr Hørg og tveir aðrir fóru í holt við dúkin. Ein sópaði takpláturarnar, meðan Suni úr Hørg sjálvur annar legði dúk á. Fyribils vóru plátur lagðar oman yvir holini til ljóskuplarnar, men avgjørt var at leggja dúkin undir hesar pláturarnar. Sostatt mátti plátan loysast, dúkur leggjast undir og plátan so festast aftur oman yvir dúkin, so at eingin skuldi detta niður.

Teir vóru vanir at nýta trygdarvest og -línuna, tá teir arbeiddu uppi á tekjuni. All-

ir vóru teir royndir menn og mintu støðugt hvønn annan um vandan við at arbeiða í hæddini. Arbeiðsformaðurin hartaði teir eisini, um teir hendinga ferð høvdu gloymt at festa línuna. Hendan sama morgunin hevði Suni úr Hørg mint arbeiðsfelagar sínar á,

Suni úr Hørg

at festa seg í trygdarlínuna.

- Eingin maður skal upp á tekjuna uttan trygdarlínu, og dettur onkur niður og yvir-livir, so skal eg persónliga drassa viðkomandi upp aftur og tveita hann av aftur, segði Suni úr Hørg henda morgunin greiddi hann frá í Sosialinum 9. juli í fjør. 15 minuttir seinni lá hann sjálvur á gólvinum á Nomatek, rokin niður gjøgnum eitt av holunum til ljóskuplarnar.

Eingin var í trygdarlínu

Fólk, sum høvdu eyggleitt arbeiðsmenninir hesar vikurnar høvdu lagt til merkis, at teir altíð vóru í trygdarlínu. Kortini, júst henda morgunin, var alt annarleiðis. Í rættinum í gjár vóru teir triggir uppi á tekjuni avhoyrdir. Eingin teirra hevði fest seg í línuna henda morgunin. Eingin teirra kundi heldur greiða frá, hví teir ikki høvdu gjørt tað henda dagin.

Suni úr Hørg hevur fest dúkin runt um holið til ljóskupilin og rættir amboðið víðari til starvsfelagan. Síð-

ani reisir hann seg og tekur eitt fet eftir hæli. Men tá var einki festi undir. Av onkrari orsök høvdu teir ikki lagt plátuna oman yvir aftur seinasta holið, sum teir høvdu lagt dúk undir.

Tvey, trý sekund seinni lá Suni úr Hørg á gólvinum.

Fallið var hálvan áttinda metur. Lukku tíð fekk hann tikið hendurnar fyri seg og bjargaði hetta allarhelst livinum. Kroppurin fór í spönn. Báðar hendur og armar brotnaðu í fleiri stöðum og høvdið fekk stóran skaða. Í dag hevur hann 77 titaniumplátur í kroppinum, er blindur í høgri eyga og hevur sera avmarkaða sjón í vinstra eyga. Hann fær ofta høvuðspínu, men er kortini farin aftur til arbeiðis hjá Búsetur, tó niðurstetta tíð.

- Eg veit ikki, hví eg ikki var í línuna. Eg skuldi bara líka... Sannleikin er, at eg minnst einki frá degnum, uttan tey trý sekundini, eg var í fríum falli, greiddi Suni úr Hørg frá í rættinum.

Arbeiðseftirlitið kannaði óhappið og er komið til ta niðurstøðu, at arbeiðsgevarin ikki hevur hildið sínar skyldur hvat trygdini viðvíkur. Tilmæli frá Arbeiðseftirlitinum til ákærvaldið var tí, at Búsetur varð ákært fyri brot á lógina um arbeiðsumhvørvi og kunngerðina um skipan

av arbeiðsplássum. Serliga legði Arbeiðseftirlitið dent á, at eingin verja var inni í bygninginum at tryggja mennin, um teir skuldu dottið gjøgnum op í takinum.

Eftir tilmálinum sektaði ákærvaldið tí Búsetur við eini bót á 20.000 krónur.

Búsetur noktaði tó at taka við bótini og tí var málið fyri Føroya rætt mánadagin.

Skuldu havt nót undir

Kjarnin í ósemjuni er, hvørja ábyrgd arbeiðsgevarin hevur.

Arbeiðseftirlitið og ákærvaldið vilja vera við, at Búsetur hevði gjørt ov lítið fyri at tryggja sínar menn, sum arbeiddu á takinum. Arbeiðseftirlitið ásannar, at plátur vóru yvir opini og at trygdarlína var tøk, men vísir á, at tá pláturarnar vera tiknar av opunum, eigur onnur verja at vera sett í staðin.

Arbeiðseftirlitið metti, at best hevði verið at havt eina nót, ein arbeiðspall ella aðra fallverju undir opunum, inni í bygninginum.

- Metingin hjá Arbeiðseftirlitinum er, at sjálvt um fallið skyldast eitt hendið óhapp, so er manglandi nýtslan av fallverju tó beinleiðis orsök til, at óhappið gjørdist so ógvusligt. Var nøktandi útgerðin tøk og í brúk, so hevði nevnda óhapp ikki havt nevneverdan skaða við sær,

skrivar Arbeiðseftirlitið í tilmæli sínum.

Arbeiðseftirlitið vísti eisini á, at henda dagin høvdu arbeiðsmenninir verið til arbeiðis ein tíma á takinum áðrenn óhappið, uttan at nakar teirra hevði fest seg í trygdarlínuna.

Ákærin í málinum, Martin Gravesen, varafúti, vísti á, at arbeiðsgevarin altíð hevur ábyrgd av trygdini hjá arbeiðsfólkunum. Einasta undantalið er, um onkur vitandi og við vilja setir seg sjálvan í vanda, men so var ikki í hesum føri, segði hann.

Tryggin var nóg góð

Umboð fyri Búsetur vóru eisini avhoyrd í rættinum. Umframt teir triggjar, sum arbeiddu á takinum, tá óhappið hendi, vóru Sjúrður Holm, stjóri, og Bárður Johannesen, arbeiðsformaður, avhoyrdir um, hvussu arbeiðsplássið var skipað.

Báðir greiddu teir frá, at meðan tað kanska hevði verið ynskiligt, at havt nót ella arbeiðspall undir opunum í takinum, so mettu teir hetta vera nærum ógjørligt og heilt órimiligt í mun til ta tíð, opið var gjøgnum takið. Arbeiðið at loysa pláturarnar, leggja dúk og festa tær aftur, skuldi einans tikið eina fimm minuttir fyri hvønn av teimum fyra ljóskuplunum. Búsetur metti tað tí ikki

vera neyðugt at brúka tað mesta av einum arbeiðsdegi at byggja ein fríttstandandi arbeiðspall undir opunum, sum har afturat mátti flytast fyri hvørt opið. Verjin vísti á, at kunngerðin um skipan av arbeiðsplássinum eisini loyvur, at einans trygdarlínur verða nýttar í slíkum førum.

Stjórin og arbeiðsformaðurin greiddu eisini frá, at Nomatek nýtti bygningin og tí lá illa fyri at byggja nakran pall undir opunum. Teir mettu, at hetta hevði verið ov órógvandi fyri virksemi hjá Nomatek. Eisini var ein loftskrani í bygninginum, sum alla tíðina var í brúk, so illa bar til at festa eina nót undir.

Seinasti spurningurin, sum umboðið hjá Arbeiðseftirlitinum fekk frá verjanum hjá Búsetur var, um tryggin hevði verið nóg góð, um menninir høvdu verið í trygdarlínu.

- Ja, var stutta og greiða svarið. Og júst tað er verjan hjá Búsetur.

Neyðug og nøktandi trygdarútgerð var á arbeiðsplássinum. Arbeiðspallur var settur rundan um bygningin hjá Nomatek, arbeiðsmenninir høvdu fingið trygdarvestar og trygdarlínur vóru festar í munnuna á takinum. Tað einasta, sum gekk galið henda dagin, var at Suni úr Hørg ikki hevði fest trygdarlínuna í vestin.

Umboðini hjá Búsetri, bæði stjórin, arbeiðsformaðurin og arbeiðsmenninir, váttaðu allir, at tryggin ferð eftir ferð var havd á lofti sum samrøðuevni. Teir mintu hvønn annan á at festa línuna, teir bóðu hvønn annan ansa eftir. Arbeiðsformaðurin hevði regluligt eftirlit við monnunum og hartaði teir, um hann sá onkran á takinum uttan línuna.

- Búsetur kundi ikki gjørt annað og hevði gjørt tað sama í dag. Fallið var eitt óheppið, men tíverri hendið óhapp, segði verjin hjá Búsetur.

Dómur fellur í málinum mánadagin.